

Cinsel Öz-Yeterlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Cinsel Öz-Yeterlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18656>

Özet

Cinsel Öz-Yeterlik Ölçeği, bireylerin cinsel aktivite ve ilişkilerde başarı olma yeteneklerine dair inançların ölçmek amacıyla kullanılan psikometrik bir araçtır. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlaması Eyüp Çelik tarafından 2013 yılında gerçekleştirilmiştir. Bu uyarlama çalışması, ölçeğin Türk kültürü bağlamında geçerlik ve güvenirlik standartların karşıladığını göstermeyi amaçlamıştır. Ölçek, 5 maddeden oluşan tek boyutlu bir yapıya sahiptir ve 8'li Likert derecelendirme sistemi kullanılarak yanıtlanmaktadır.

Yapılan analizler, ölçeğin yapı geçerliği için Temel Bileşenler Analizi ve Varimax döndürme tekniklerini içerirken, iç tutarlılık güvenilirliği için **Cronbach-alfa** katsayısının yeterli düzeyde olduğunu ($\alpha = .71$) ortaya koymuştur. Bu çalışmada, cinsel öz-yeterlik düzeyinin akademik araştırmalarda güvenilir bir şekilde ölçülmesine olanak sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Cinsel Öz-Yeterlik, Öz-Yeterlik, Psikometrik Ölçek, Ölçek Uyarlaması, Güvenirlik, Geçerlik, Likert Ölçeği.

Yazarlar

Eyüp Çelik (Uyarlayan).

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin cinsel davranışları başarı bir şekilde gerçekleştirme kapasitelerine olan inançların, yani **cinsel öz-yeterlik** düzeylerini nicel olarak tespit etmektir. Cinsel öz-yeterlik, cinsel sağlık, doyum ve ilişkisel memnuniyet açısından önemli bir bilişsel belirleyici olarak kabul edilmektedir.

Uyarlama çalışmasının özel amacı ise, orijinal ölçeğin psikometrik özelliklerinin Türk kültürü örneğinde de geçerli ve güvenilir olduğunu bilimsel yöntemlerle kanıtlamaktır. Bu sayede, Türkiye'deki araştırmacılar için standardize edilmiş ve kültüre uygun bir ölçüm aracı sağlanmıştır.

Yapı

Cinsel Öz-Yeterlik Ölçeği, sosyal bilişsel teori çerçevesinde ele alınan öz-yeterlik kavramının cinsel alana özgü bir tezahürünü ölçmektedir. Bu yapı, bireyin cinsel performans, iletişim ve olası zorluklarla başa çıkma becerilerine dair kişisel yargılarını yansıtır.

Ölçek, yapılan faktör analizleri sonucunda tek boyutlu bir yapı sergilemektedir. Bu tek boyut, cinsel öz-yeterliğin genel düzeyini temsil etmektedir ve 5 madde aracılığıyla ölçülmektedir. Tek boyutluluk, ölçeğin kısa ve amaca odaklı yapısının desteklenmektedir.

Geçerlik

Ölçeğin Türk kültürüne uyarlanması çalışmaları kapsamında geçerlik incelemeleri yapılmıştır. Geçerlik türleri arasında **yapı geçerli**, **ölçüt geçerli** ve **kapsam geçerli** teknikleri kullanılmıştır.

Kapsam geçerli için, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yapıya ne derece temsil ettiğini belirlemek amacıyla alanda uzman görüşlerine başvurulmuştur. Yapı geçerli için ise Temel Bileşenler Faktör Çözümlemesi (Principal Components Analysis) ve Varimax döndürme yöntemleri uygulanmıştır. Bu analizler, maddelerin teorik beklentilere uygun olarak tek bir faktör altında toplandığını ve ölçeğin yapısal tutarlı olduğunu yeterli olduğunu göstermiştir.

Güvenirlik

Cinsel Öz-Yeterlik Ölçeği'nin güvenilirliği, iç tutarlılık yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Bu amaçla, en yaygın kullanılan yöntem olan Cronbach-alfa katsayısı hesaplanmıştır. Analizler sonucunda, ölçeğin iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı (α) **.71** olarak bulunmuştur.

Akademik çalışmalarda kullanılan ölçme araçları için genellikle .60 ve üzeri güvenilirlik katsayısı yeterli kabul edilmektedir (Büyüköztürk, 2010). Bu bağlamda, .71 derecesi, Cinsel Öz-Yeterlik Ölçeği'nin Türk popülasyonunda yüksek düzeyde tutarlı ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliğini desteklemek amacıyla faktör çözümlemesi tekniklerinden faydalanılmıştır. Uygulanan Temel Bileşenler Faktör Çözümlemesi, Cinsel Öz-Yeterlik Ölçeği'nin güçlü bir şekilde tek bir faktörden oluştuğunu göstermiştir.

Faktör yüklerinin yorumlanması kolaylaştırmak ve faktör yapısının netleştirme amacıyla **Varimax döndürme** kullanılmıştır. Bu döndürme, maddelerin tek bir boyutta yüksek yükler sergilediğini teyit etmiş ve ölçeğin teorik olarak öngörülen monolitik yapısının ampirik olarak kanıtlanmıştır.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Tek boyutlu, 5 maddelik kısa form öz bildirim ölçeği.

Language Available: Türkçe

Population Group: Yetişkin Bireyler

Age Group: Belirtilmemiştir (Uyarlama çalışması üniversite öğrencileri veya genel yetişkinler üzerinde gerçekleştirilmişi olabilir).

Population Details: Ölçek, cinsel öz-yeterlik inançları ölçmek isteyen araştırmacılar için uygundur.

Test Methodology: 8'li Likert derecelendirme sistemi (0= kesinlikle katılmıyorum - 8= kesinlikle katılmıyorum) kullanılan öz bildirim metodolojisi.

Anahtar Kelimeler

Öz Bildirim Aracı, Psikometri, Faktör Analizi, Cronbach Alfa, Cinsel Sağlık, Uyarlama Çalışması.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değil.

Affiliation Email addresses: eyupcldr@hotmail.com (Sorumlu Yazar: Eyüp Çelik)

Correspondence Address: Bilgi mevcut değil.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı (Uyarlama): 2013

Sorumlu Yazar İletişim: Ölçeğin kullanımı ve izinleri hakkında bilgi almak için sorumlu yazar Eyüp Çelik ile eyupcldr@hotmail.com adresi üzerinden iletişime geçilmesi gerekmektedir.

İzinler ve Ücret: Akademik amaçlı kullanımlar için izin ve ücret bilgisi yazar tarafından belirlenmektedir.

Referanslar

Çelik, E. (2013). Cinsel Öz-Yeterlik Ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Journal of European Education*, 3(2), 1-10. Makalenin orijinal bağlantısı: jee.erciyes.edu.tr

Büyüköztürk, ?. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*. Pegem Akademi Yayıncılık. (Güvenirlilik standardı için referans).

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: cinsel-oz-yeterlik-olcegi-toad.pdf

Cinsel Öz-Yeterlik Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Satılan kaynak içerikte ölçeğin 5 maddesinin tam metni bulunmamaktadır. Ölçek, 8'li Likert derecelendirme formatında (0= kesinlikle katılmıyorum - 8= kesinlikle katılıyorum) yanıtlanmaktadır. Maddelerin tam metnine, yukarıda belirtilen Çelik (2013) makalesinin orijinalinden ulaşılabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM